

תמצית תכני הפעילות - ימי עבודה ביער המאכל

חודש	תוכן שמועבר
אוקטובר	<u>מפגש היכרות</u> היכרות עם היער, הסילבוס, הצגת משתתפי הקורס והמתעניינים והנגיעה שלהם בפרמקלצ'ר. עבודה מעשית: מסיק זיתים מפגש 1: <u>אתיקה בפרמקלצ'ר</u> במפגש הראשון של הקורס למדנו מה זה פרמקלצ'ר, קצת על ההיסטוריה שלה, על איזה צורך היא באה לענות ועל תפיסת העולם שאותה היא שואפת להנחיל. עבודה מעשית: גיזום ויצירת סווילים ואלמנטים לאגירת מים סביב העצים
נובמבר	מפגש 2: <u>עקרונות הפרמקלצ'ר</u> במפגש זה נחשפנו למעגל האתיקה של הפרמקלצ'ר, מעגל המחבר בין האדם, האדמה והשפע. כמו כן, התחלנו לדבר על העקרונות התכנון הראשונים שעליהם שיטת הפרמקלצ'ר מבוססת: עקרון המקומיות ועקרון שיתוף הפעולה עם הטבע מפגש 3: <u>עקרונות הפרמקלצ'ר ומבוא לתכנון</u> במפגש זה המשכנו ללמוד את שאר העקרונות של הפרמקלצ'ר: עקרון ההקשרים, עקרון הרב-גוניות, עקרון הרחבת הקצוות, עקרון החסכון באנרגיה ועקרון היופי והאסתטיקה. לאחר מכן, המשכנו בלהכיר את שלבי התכנון המבוססים כל הפרמקלצ'ר: חזון, מחקר, מיפוי ויישום. החיים הנסתרים של הצמחים - חרקים, פטריות, מזיקים, עשבים וצמחים פולשים, ליקוט, מגוון ביולוגי לעומת מונוקולטורה, דישון, התמודדות עם צמחים בסטרס, על צמחים-צמחים מקומיים/מיובאים, התאמה למקום, התאמת התנאים (תחזוקה, מים, אקלים). מפגש 4: <u>שיטות תכנון - תכנון זורם</u> מפגש זה עסק בתכנון לפי אומנות המיקום וזרימת האנרגיה. וספציפית תכנון מערכת לפי הקשרים וחיבורים של תועלת לפי התרומה למערכת של כל מרכיב. עבודה מעשית: גיזום חורף והכנה לחורף ע"י פיזור קומפוסט וגזם מפגש 5: <u>שיטת ביואינטנסיב</u> שיטות לבניית ערוגת פרמקלצ'ר לגידולי שדה: ערוגת שכבות, חפור/מוגבה, NO DIG, חיפוי ירוק, יחסי אדמה-קומפוסט. עבודה מעשית: התנסות בבניית ערוגת שכבות שמתאימה לגידול אינטנסיבי
דצמבר	מפגש 6: <u>המשך שיטות תכנון וסיור במרחב כפרי תיירותי</u> שיטות תכנון: העץ הנכון במקום הנכון - שימוש בהתבוננות לבחינת המאפיינים של השטח היכולים להשפיע על שתילת עצים. תיעול אנרגיות ומשאבים לפי ההאנרגיות האצורות במערכת ושימור אנרגיות שמגיעות מבחוץ למשל ניקוז מים, ניצול השמש, שימוש בשבילים והפעלת האנשים. ביצוע ראיון לקוח להבנת הצרכים, זיהוי מטרות,

ותרגום ותיווך בין חלומות למציאות. תכנון לפי הזדמנויות ומגבלות עבודה מעשית: עבודה מעשית: הצגת מקרה בוחן של משתתפת בקורס שמנהלת את המקום. סיור התבוננות כיצד תוכנן ובנה החאן עד כה (עצים, מבני אירוח, בחירת חומרים, ניקוז מים) ובחינת אפשרויות להמשך תכנון ופיתוח לפי שיטות התכנון שנלמדו. מפגש 7: <u>תכנון לפי זרימת אנרגיה</u> הרחבה על שיטת תכנון לפי זרימת האנרגיה ודוגמאות. תכנון צמחייה: תפקוד ותפקיד היער, עצים ותהליכי סוקצסיה, תכנון יערות מאכל. צרכים ופונקציות של צמחים, עבודה מעשית: טיפול בעצים ובאדמה, זריעת קטניות	
---	--

מפגש 8: <u>תכנון לפי שבעת האיזורים ומיקרואקלים וסיור על צמחים מאוקלמים</u> העץ הנכון במקום הנכון- תכנון לפי מיקרואקלים: רוח, שמש, מים וצמחים. התייחסות למקרי קיצון. שבעת האיזורים ההיסטוריה של הקמת המכון. איקלום צמחים אקזוטיים למטרת חקלאות יישומית. טכניקות רבייה של צמחים. תהליך המחקר לזיהוי פוטנציאל של צמחים לחקלאות. הכרת התוצרים של הצמחים מושאי המחקר. עבודה מעשית: הצגת מקרה בוחן של משתתפת בקורס מפגש 9: <u>המשך תכנון לפי שבעת האיזורים</u> שבעת האיזורים: בית, גינת ירק, בוסתן, פרנסה. עבודה מעשית: שתילות עצים ושיחים. הצגת מקרה בוחן של משתתפת בקורס. זיהוי שבעת האיזורים עבור המשתתפים בפרוייקט שלהם. מפגש 10: <u>סיור על טיפול במים, אצירה והשבה</u> מים, חיסכון במים, מים אפורים, ניתוח שטח ואגירת מים גשמים, מי נגר. בסיור הוצגו מערכת לאצירת מים גשם, שימוש בכלים ליצירת סוויילים וצפי זרימת המים - שטיכמוס, טיפול והשבת במים אפורים, שימוש בבור שיקוע ליצירת מעגל בננות. צמחים המסייעים לניקוי מים מושבים. בנוסף למדנו על חוסמי רוח וספירלת אקמן. עבודה מעשית: שימוש בשטיכמוס. הצגת מקרה בוחן של משתתפת בקורס מפגש 11: <u>סוגי אדמה ופיתוח קהילה</u> דרכים לזיהוי סוגי אדמה ומרכיביה ע"י אינדיקטורים: חמשת החושית, צמחים טיפוסיים. קרקע סופגת ומאוזנת/נאטמת, חומצית/ניטרלית/בסיסית, עשירה/ענייה, גרית. הרכב אידיאלי של "קרקע טובה". קהילה: מחזור חומרים ושירותים קהילתי, קהילתיות בת קיימא, מקומיות וכלכלה מקומית, כלכלה מעגלית, מסחר שאינו תלוי כסף, שיתופי פעולה. עבודה מעשית: זיהוי הצרכים והמשאבים בתוך הקהילה שלנו מפגש 12: <u>סיור על קומפוסט וגינון בר קיימא</u> סיור בקיבוץ ניצנים על המעבר מגינון קונבנציונלי מבוסס ריסוס וכימיקלים לגינון בר קיימא, כולל הקמת גינה קהילתית שמשמשת את המוסדות החינוכיים והקהילה, טיפול עצמי בגזם וניסיונות להשפיע על פרוייקטים של תכנון ופיתוח בקיבוץ ברוח הקיימות.	ינואר
---	--------------

שינוי ברמה יישובית סיור במושב ניצן ביער מאכל המבוסס על שימוש מסיבי בחיפוי קרקע ליצירת בסיס ושתילה רק לאחר היווצרות קרקע ספוגית. סיור ב"משק חי" בקיבוץ יד מרדכי על שילוב סוגים של פרויקטים של קיימות בקנה מידה קטן למטרות חינוכיות כולל מגוון השבת מים וסוגי קומפוסט (צומח, חי, תולעים). שילוב של בעלי חיים בסביבה מקיימת מפגש 13: תבניות מהטבע וסיור בשטח בר סמוך לעיר התבוננות בתבניות מהטבע. הכרת תועלות של צמחי בר שונים באדמת הלס. מיפוי אתר וחלוקה לאזורים, סקטורים ומיקום יחסי, משוב ויצירתיות. עבודה מעשית: סיור בנחל כסף לזיהוי צמחים ועצים ולזיהוי סוגי קרקע לפי אינדיקטורים שונים	
מפגש 14: סולם ההתערבות וסיור בכפר אנתרופוסופי וגידול ביו-דינמי סולם ההתערבות: אי התערבות, ביולוגית, מכנית. זיהוי וטיפול בבעיות (חוסרים, עישוב, מזיקים) תוך יצירת מאזן אקולוגי. ייחורים. להתבונן ולהתחבר - איך כל המערכת הזאת מתחברת יחד. סיור בכפר טיפולי אנתרופוסופי שמשלב גידולים בשיטה ביו-דינמית. גידול מטעים, שימוש בחוסמי רוח ליצירת מיקרואקלים לגידולים טרופיים וסוב-טרופיים. שילוב בין אוכלוסיות מיוחדות לאוכלוסיות רגילות במסגרת "משפחה" מורחבת ושימוש במלאכות עתיקות ומלאכות היומיום לצורכי חיים משותפים, טיפול ושיקום. מפגש 15: <u>שימור זרעים והגשת פרויקטים וסיכום</u> חלקי הצמח, רבייה בצמחים וזרעי מורשת, התנהלות במחזור הגידול, סיווג צמחים לפי משפחות. עבודה מעשית: התבוננות בשינוי שהתרחש בזכות העבודה שנעשתה במהלך הקורס. סקירת המצב הנוכחי ותכנון עתידי ליער מאכל. מפגש 16: <u>סיור בונס על אפס פסולת ובנייה בבוצ</u> סיור בקיבוץ הפועל לאיפוס פסולת כולל ייצור ביוגז, שירותי קומפוסט ומומחיות בבנייה בבוצ. התמהיל המתאים בין המרכיבים השונים בבנייה בבוצ, סוגי אדמה ותפקידם בבנייה, עקרונות לבנייה שמחזיקה לאורך זמן. עבודה מעשית: בנייה לבנה מבוצ	פברואר-מרץ